

Pankreatitt - Akutt, observasjoner og tiltak

D38261

Utgave:
4.00Gjelder fra:
05.10.2025

Side 1 av 2

Hensikt og omfang

- Kvalitetssikre observasjoner, tiltak og behandling til pasienter med akutt pankreatitt.
- Forebygge komplikasjoner, redusere liggetid og bidra til økt pasienttilfredshet.

Ansvar/målgruppe

- Helsepersonell

Handling

Bruk aktuell divisjonsprosedyre for Øyeblikkelig hjelp – rutiner ved innleggelse sengepost. Pasienter med alvorlig akutt pankreatitt bør som regel observeres i intensivenhet.

- Registrer vitale parametre hyppig, i samråd med lege, følg prosedyre [NEWS2 - Ansvar og gjennomføring](#)
- Administrer forordnet væske- og elektrolyttbehandling
- Overvåk blodsukkernivå
- Alle skal måle drikke og diurese
- I alvorlige tilfeller bør pasienten ha kateter for å sikre nøyaktig måling av urinvolum, følg prosedyre [Permanent kateter \(KAD\): innsetting: mann](#) eller [Permanent kateter \(KAD\): innsetting: kvinne](#)
- Vurder eventuelt timediurese. Mål: 0,5 - 1 ml/kg/time, etter forordning.
- Måle og registrere vekt etter legens forordning
- Administrer smertelindring og kvalmestillende etter forordning
- Observer og dokumenter bukstatus og tegn til ileus
- Kartlegg kliniske tegn på gallestase; ikterus, mørkebrun urin og kittfarget, fettaktig avføring
- Ved alkoholindusert pankreatitt: Bruk prosedyre for behandling av abstinens og alkoholisk delir: [Alkoholabstinenssyndrom - Diagnostikk og behandling](#)
- Mobilisere pasienten etter tilstand
- Reguler oral ernæring etter pasientens allmenntilstand, alvorlighetsgrad og smerter ved matinntak. Start med klar væske og gå gradvis over til fettfattig kost og normal kost, se [Pasientinformasjon - Kostråd, fettreduert kost \(brosjyre\)](#).
- Etter 48 timer, vurderer i samråd med lege nedleggelse av [Nasogastrisk ernæringssonde: nedlegging](#) og [Sondeernæring - Oppstart og administrering, voksne](#) dersom pasienten har en alvorlig pankreatitt og ikke er i stand til å spise
- Parenteral ernæring vurderes hvis pasienten ikke tolererer enteral ernæring

Ved utreise

- Avklar med lege eventuelle resepter og sykmelding
- Ved alkoholindusert pankreatitt bør pasienten informeres om viktigheten med avhold fra alkohol i fremtiden, og hvilke konsekvenser videre inntak av alkohol kan ha for helsetilstanden
- Ved nekrotisk pankreatitt kan det være aktuelt å anbefale fettredusert kost, se [Pasientinformasjon - Kostråd, fettredusert kost \(brosjyre\)](#)
- Avklar kontroll i samråd med lege

Referanser

SI/15.06-03	DIPS Arena - Overordnet føring for klinisk dokumentasjon av sykepleie (KDS)
SI/17.07-15	Sondeernæring - Oppstart og administrering, voksne
SI/17.23-01	Alkoholabstinenssyndrom - Diagnostikk og behandling
SI/17.27-14	NEWS2 - Ansvar og gjennomføring
SI/17.28.03.07.02-05	Pasientinformasjon - Kostråd, fettredusert kost (brosjyre)
SI/17.34-01	Permanent kateter (KAD): innsetting: kvinne
SI/17.34-03	Permanent kateter (KAD): innsetting: mann
SI/17.34-01	Nasogastrisk ernæringssonde: nedlegging

Eksterne referanser

1. Norsk Helseinformatikk. Akutt betennelse i bukspyttkjertelen [Internett]. [oppdatert 13. jan 2023; hentet 10. feb 2023]. Tilgjengelig fra: <https://nhi.no/sykdommer/magetarm/bukspyttkjertel/bukspyttkjertelbetennelse-akutt/?rel=copylink>
2. Vega SS. Management of acute pancreatitis. UpToDate [database]. Waltham, MA: UpToDate, Inc. [oppdatert 1. mai 2025; hentet 29. juli 2025]. Tilgjengelig fra: <https://www.uptodate.com/contents/5633>
3. Norsk Elektronisk Legehåndbok. Pankreatitt, akutt [Internett]. [oppdatert 13. jan 2023; hentet 10. feb 2023]. Tilgjengelig fra: <https://legehandboka.no/handboken/kliniske-kapitler/magetarm/tilstander-og-sykdommer/bukspyttkjertel/pankreatitt-akutt>